

Skriftlig fremsættelse (12. marts 1997)

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg skal hermed tillade mig for det høje Ting af fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om offentlige arkiver m.v. (Yderligere åbenhed i arkivadgang m.v.).

(Lovforslag nr. L 183).

Hovedformålet med de foreslåede ændringer er at videreføre og sikre den udvikling hen imod større åbenhed for adgangen til offentlige arkivalier, som blev igangsat med arkivloven i 1992.

I medfør af den gældende arkivlov har der været nedsat et udvalg med den opgave at følge udviklingen på tilgængelighedsområdet. På grundlag af udvalgets overvejelser indeholder lovforslaget bestemmelser, der gennem nærmere regulering af myndighedernes behandling af tilgængelighedsspørgsmål skal fremme offentlighedens adgang til statslige arkivalier.

Det indgår således i forslaget, at myndighederne skal bestræbe sig på ved stillingtagen til særlige tilgængelighedsfrister og ved afgørelse af sager om dispensation fra sådanne frister at foretage afvejningen mellem åbenhedshensyn og beskyttelseshensyn i forhold til de enkelte dokumenter i sagsmaterialet. Herved understreges, at det i princippet bør være det enkelte dokument, der fristforlænges. Hvis der konstateres ét eller flere fortrolige dokumenter i en aktpakke, kan det ved f.eks. udtagning af disse dokumenter undgås, at hele aktpakken gøres utilgængelig. Der lægges herved op til en øget indsats af ressourcer i forvaltningen til behandlingen af sager om arkivadgang, primært på områder, der i særlig grad har interesse for offentligheden, herunder forskningen. Regeringen er indstillet på at afsætte midler til en sådan indsats med henblik på en intensiveret nedklassificering.

Det er også i lys af de indhøstede erfaringer fundet rimeligt at foreslå indførelsen af frister

for varigheden af den sagsbehandling, der i forbindelse med anmodninger om arkivadgang skal finde sted hos Statens Arkiver eller hos de myndigheder, der skal tage stilling til samtykke til arkivadgang.

Lovforslaget indebærer, at der fortsat skal være et Tilgængelighedsudvalg, idet ministeriet bl.a. i lys af de foreslåede skridt til styrkelse af åbenheden finder det væsentligt, at der er et organ, der kan følge udviklingen på området på baggrund af rigsarkivarens årlige rapporter. Der foreslås en ændret sammensætning af udvalget med bredere repræsentation af de berørte kredse.

Statens Arkiver har i 1995-96 gennemført en undersøgelse af den aktuelle situation med hensyn til statslige arkivalier, der er 30 år gamle eller derover, og som derfor efter arkivlovens hovedregel burde være afleveret til arkiverne. Det er herved konstateret, at ressourcemæssige forhold har medført et betydeligt afleveringsefterslæb, der først kan forventes afhjulpet over en årrække. Det er derfor vigtigt – udover iværksættelse af en intensiveret afleveringsindsats – i videst muligt omfang at sikre, at dette efterslæb ikke hindrer offentlighedens, herunder forskningens, adgang til relevante arkivalier. Forslaget indeholder derfor en bestemmelse om, at myndighederne efter drøftelse med Statens Arkiver skal give adgang til disse arkivalier medmindre de i loven angivne beskyttelseshensyn foreligger. Der vil i forbindelse med rigsarkivarens og Tilgængelighedsudvalgets årlige rapportering ske en bedømmelse af, om den foreslåede ordning på betryggende måde afhjælper uheldige konsekvenser af efterslæbssituationen.

Med henblik på en yderligere indsats for at fremme en større åbenhed for adgangen til de offentlige arkivalier vil regeringen positivt se på om det er muligt at nedsætte den almindelige tilgængelighedsfrist fra 30 år til 25 år i et 4-årigt perspektiv. Lovforslaget indeholder